

University of Zagreb
FACULTY OF MINING,
GEOLOGY AND PETROLEUM
ENGINEERING

Istarska županija - geotermalni potencijal i vrste zemljanih izmjenjivača topline

doc.dr.sc.Tomislav Kurevija

*Rudarsko – Geološko – Naftni Fakultet
Zagreb*

Crno pače OIE - geotermalna energija?

I am small!
I am bashed!
Others are taller!

...but I am strong and you can trust me!

Dizalice topline s tлом kao izvorom toplinske energije

Prva komercijalna dizalica topline instalirana 1938. U Zurichu, za grijanje gradskog poglavarstva. Mirovina sa 76 navršenih godina?

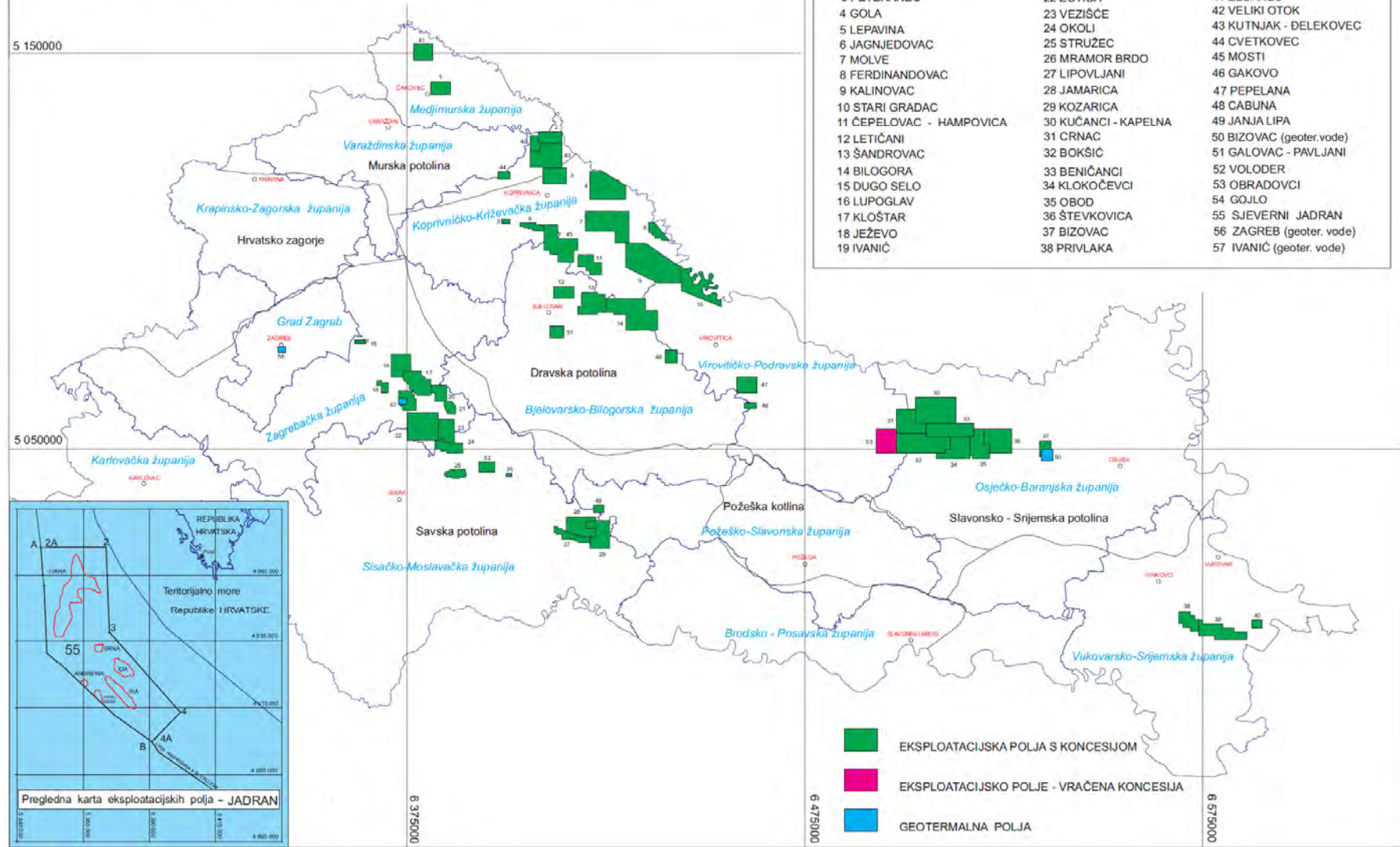

21/05/2008 15:27

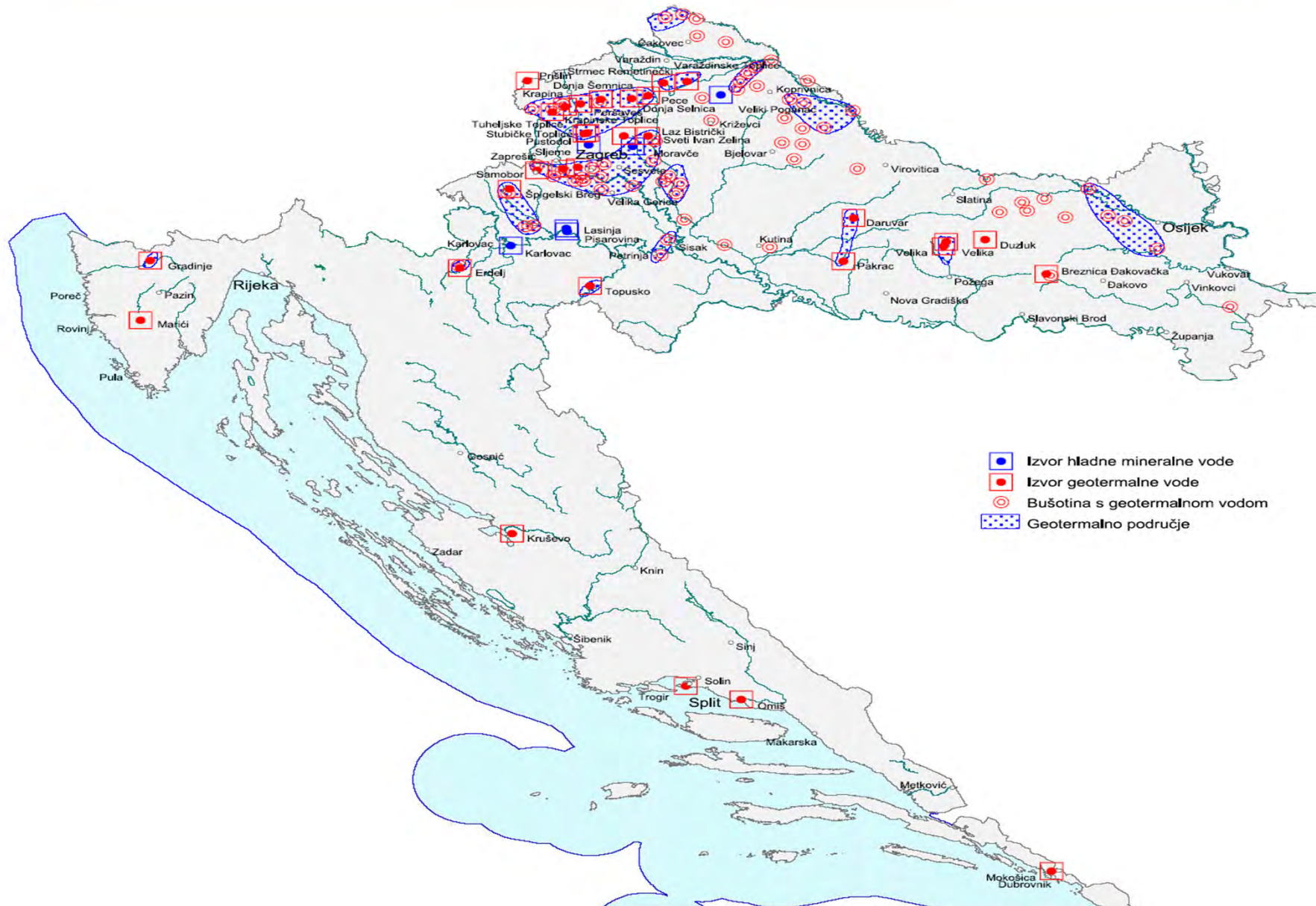
Geotermalna energija vezana uz rudarsku-naftnu praksu

PREGLEDNA KARTA EKSPLOATACIJSKIH POLJA

Nalazišta geotermalnih ležišta

Balneologija – najstariji oblik iskorištavanja GTE

Gradinje - Istra

SZ
Hrvatske

Dalncologija – najstariji oblik iskorištavanja CTE

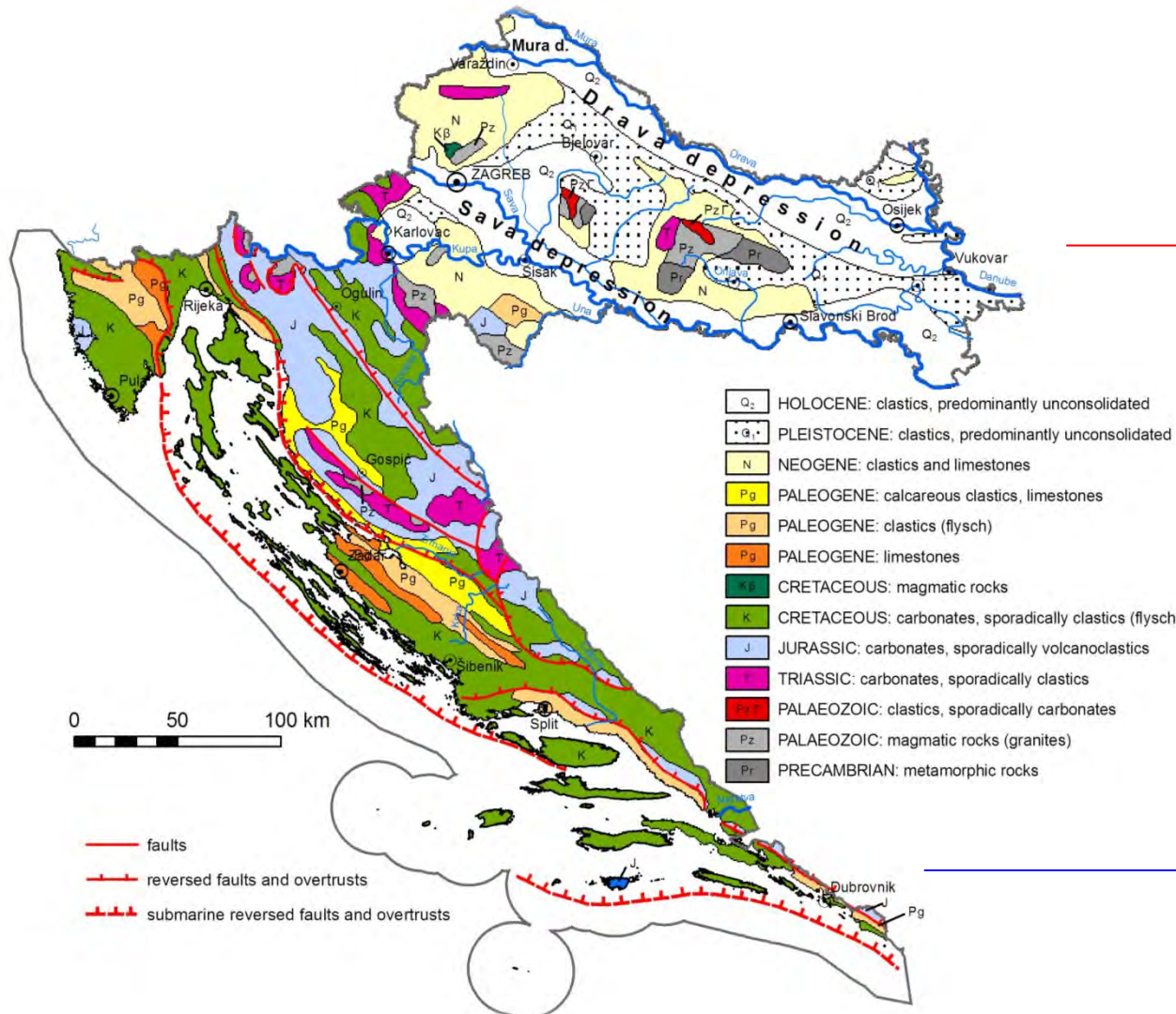

Plitka geotermalna energija

- dosadašnja istraživanja geotermalne energije u RH većinom zasnovana na dubokim geotermalnim ležištima i vodonosnicima naftnih i plinskih polja
- pojam “plitka geotermalna energija” - način energetskeg iskorištavanja toplinske energije pomoću dizalica topline
- terminologija GHP, GCHP, GSHP ?
- modeliranje sustava polja zemnih izmjenjivača topline i korištenje tla kao obnovljivog izvora energije u funkcionalnoj je vezi s pet osnovnih varijabli koje je nužno poznavati:
 - 1) geološke i termodinamičke značajke tla i stijena – “termogeologija”,
 - 2) hidrogeološke karakteristike,
 - 3) geotermalni gradijenti i toplinski tok,
 - 4) klimatski uvjeti lokacije
 - 5) tehnoeekonomski parametri (temperatura distribucije → COP, EER)

Geološke karakteristike - RH

Pretežno nekonsolidirani klastiti (pijesci, šljunak, gline)

Pojava podzemnih voda, zasićenost tla vodom!

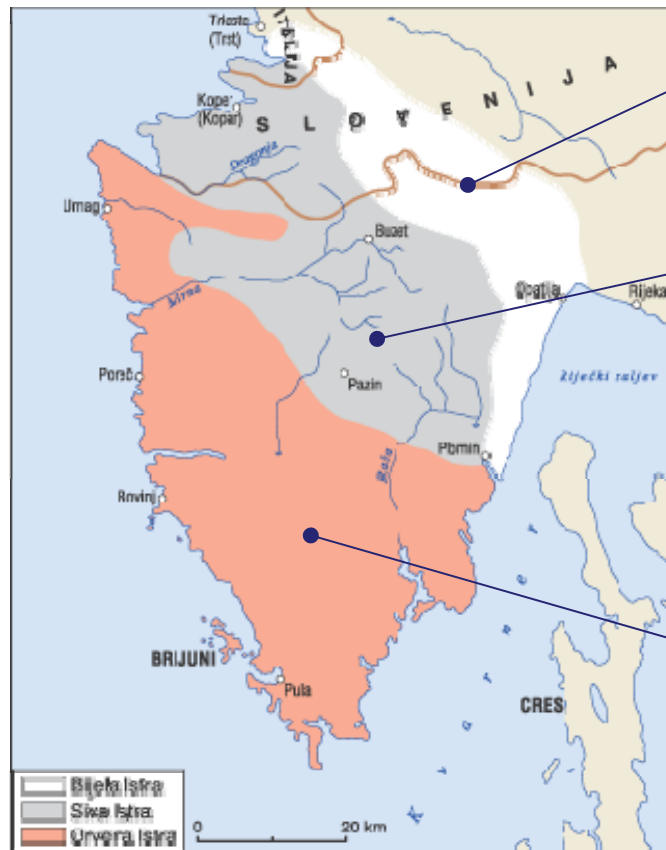
Pretežno karbonatne stijene (vapnenci i dolomiti)

Izražena sekundarna poroznost (krš)

Geološke karakteristike – Istra – Geomorfološka podjela – Krebs 1907.

Kao krajnji dio Jadranske karbonatne platforme, Istra je izgrađena pretežito od plitkomorskih karbonata (gornji doger do eocen), te manjim djelom od paleogenskih klastita (uglavnom fliš) i vapnenačkih breča

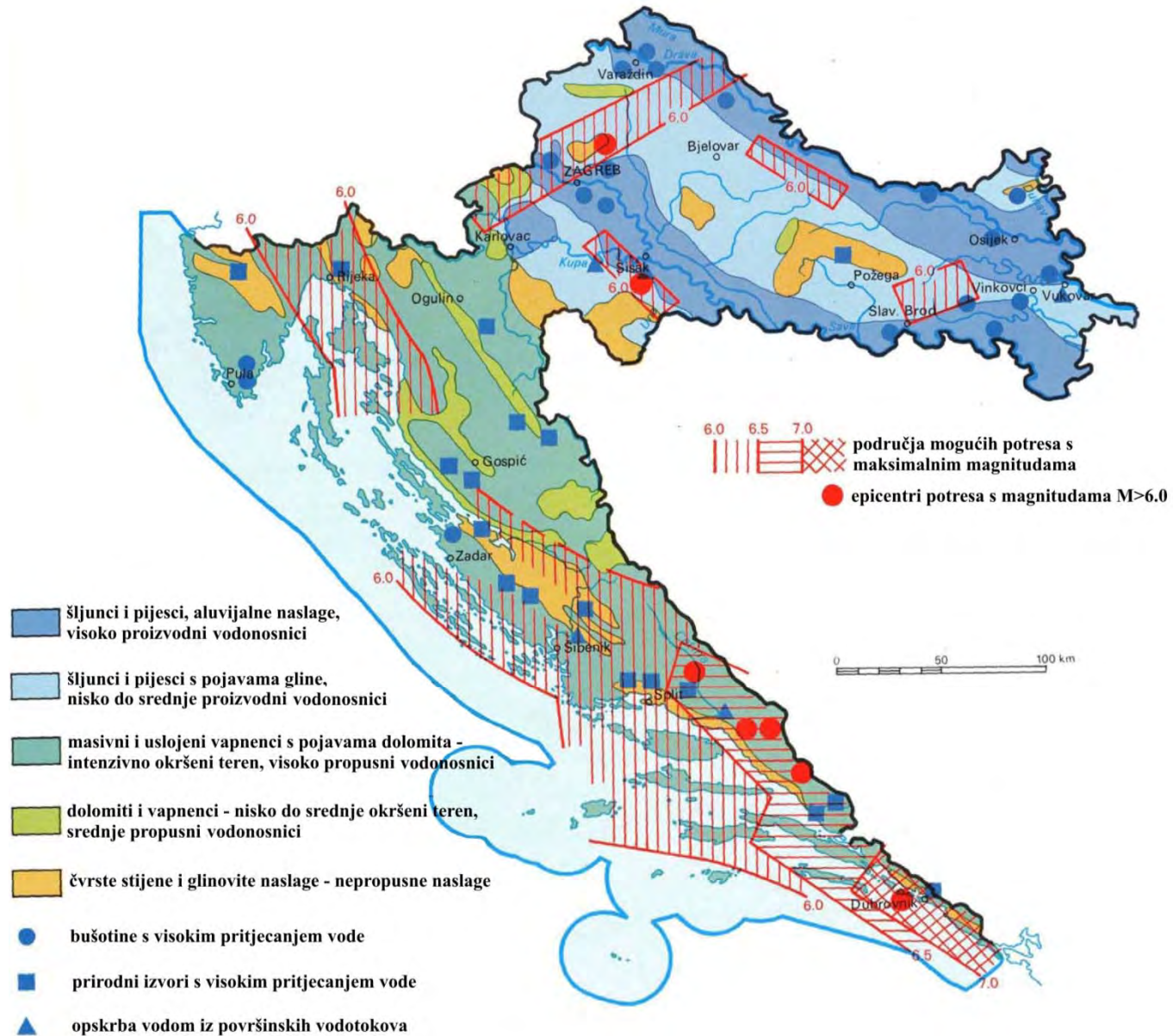

1. Bijela Istra -> Kredno-paleogeni karbonatno-klastični pojas ljuskave građe u istočnoj i sjeveroistočnoj Istri.

2. Siva Istra -> Područje središnjeg paleogenkog flišnog bazena (nataloženi sediment nastao od krupnozrnatih i sitnozrnatih stijena različita sastava i veličine zrna, u kojem se lapori ili glineni škriljevci smjenjuju s proslojcima pješčenjaka, konglomerata i vapnenaca)

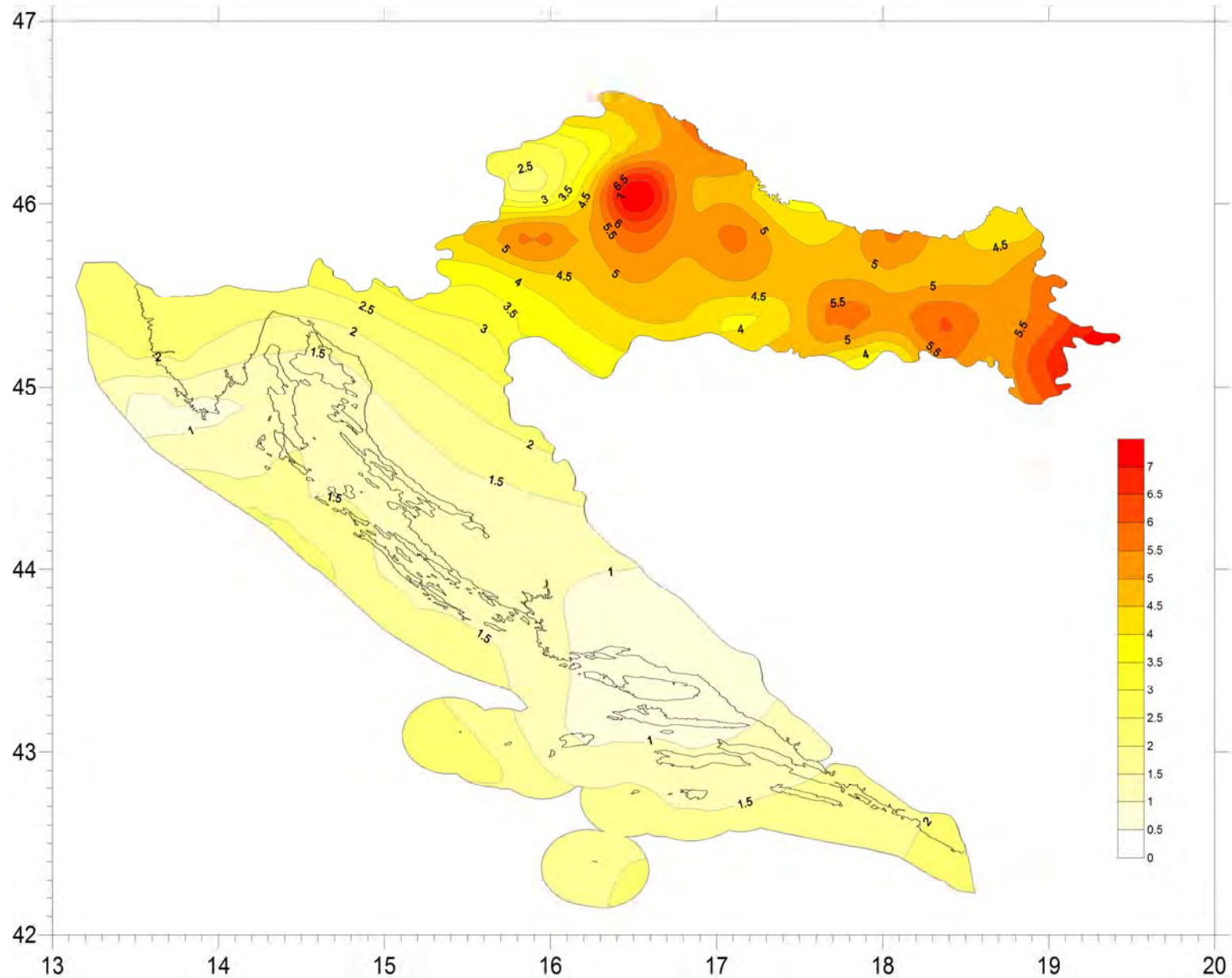
3. Crvena Istra -> Jursko-kredno-paleogeni karbonatni ravnjak južne i zapadne Istre prekriven tлом crvenicom (*terra rosa*)

Hidrogeološke karakteristike

Geotermalni gradijent

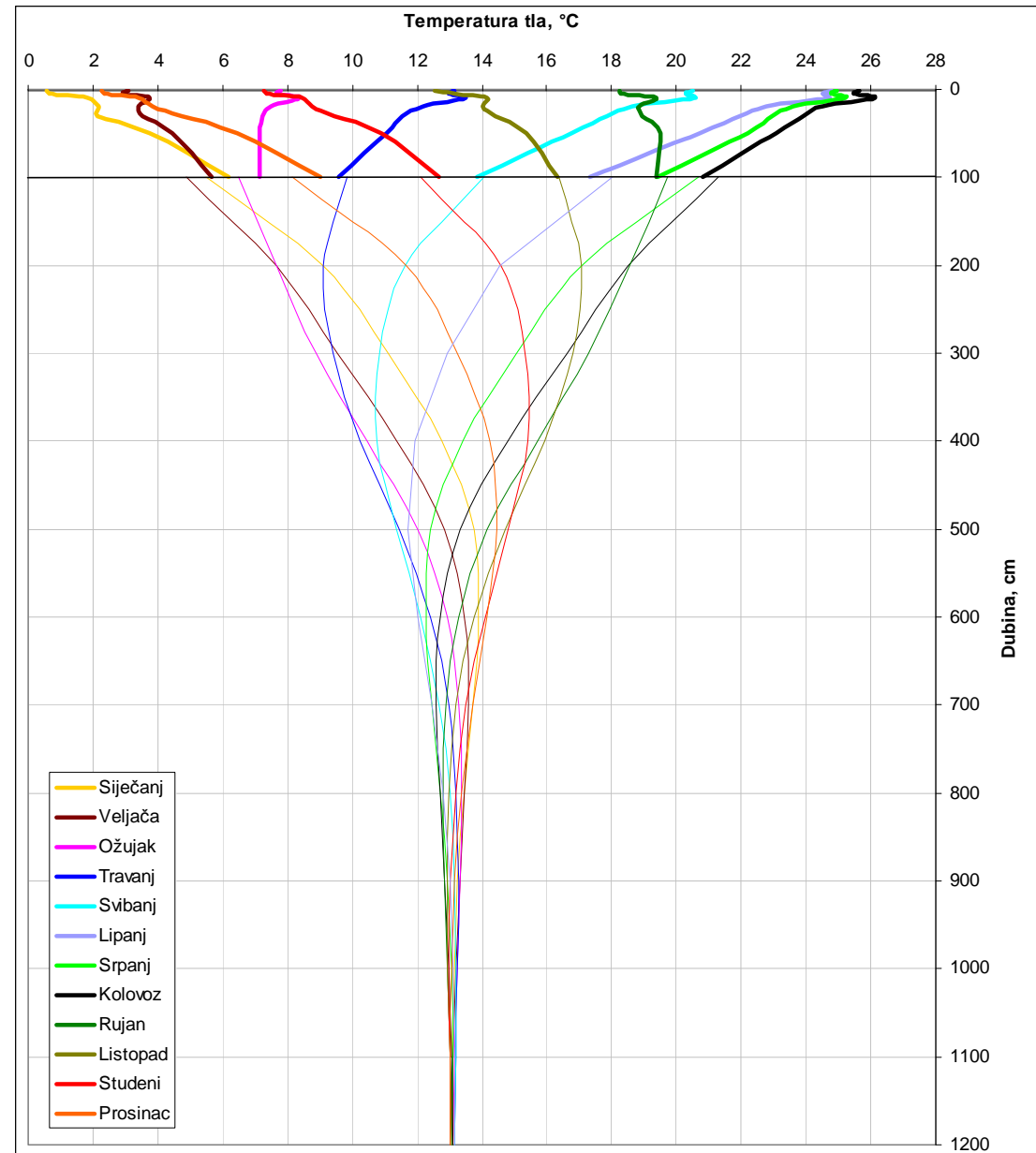
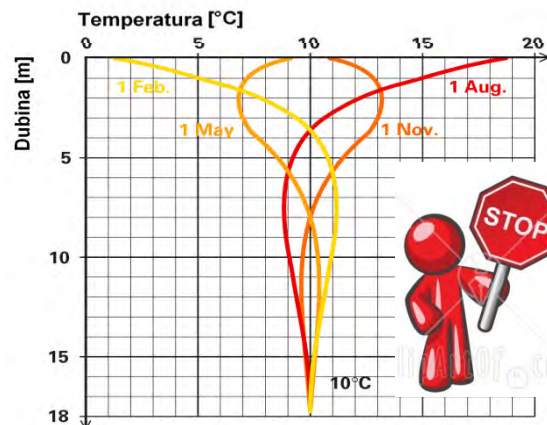
Statička temperatura tla

Prikaz srednjih mjesečnih temperatura tla u zavisnosti o promjeni dubine za lokaciju Zagreb

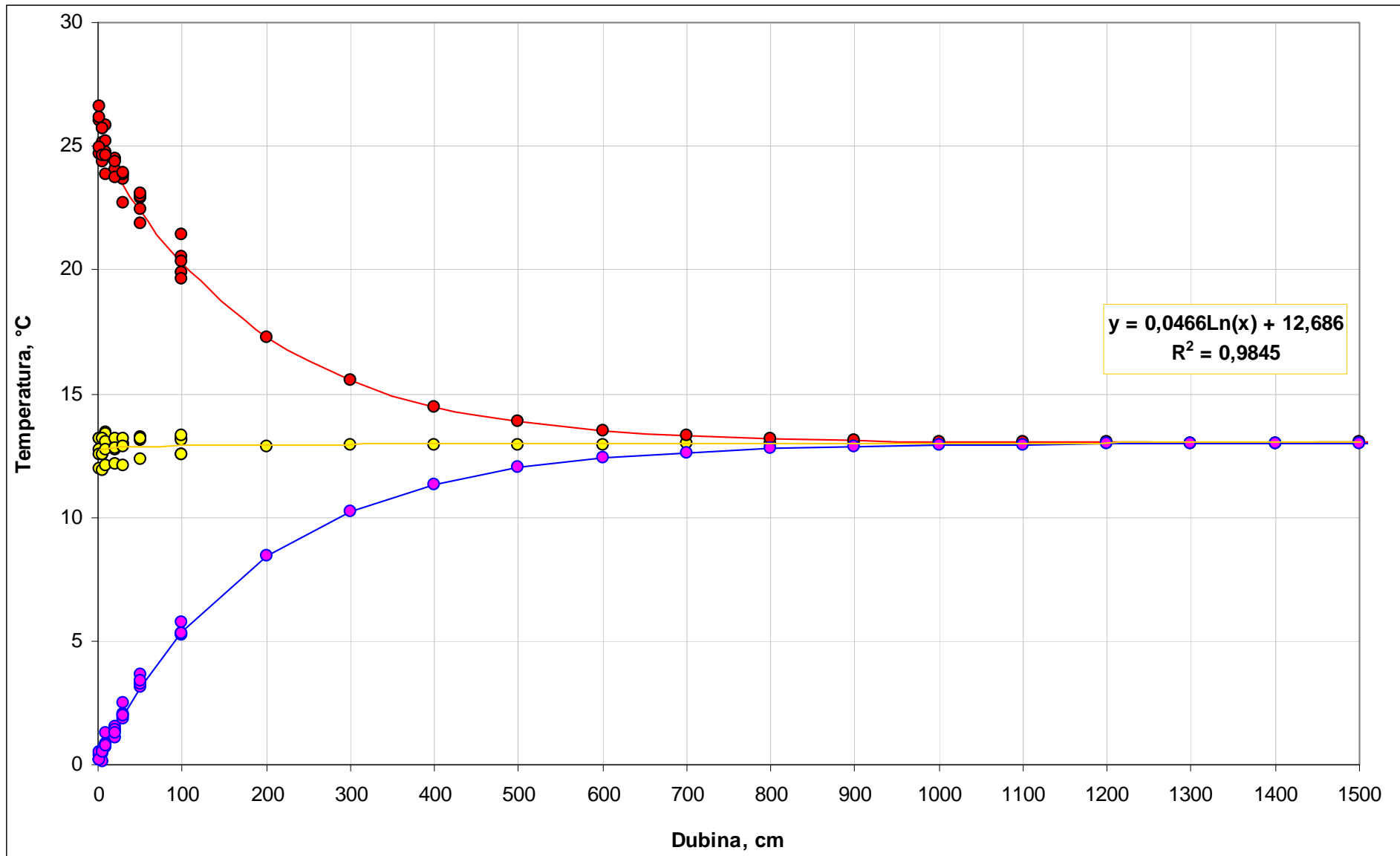
Google Search

I'm Feeling Lucky

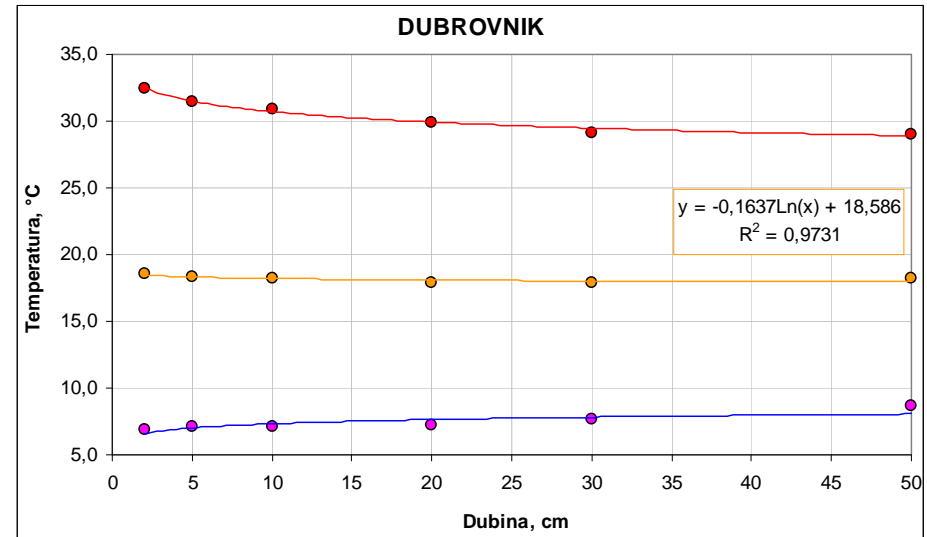
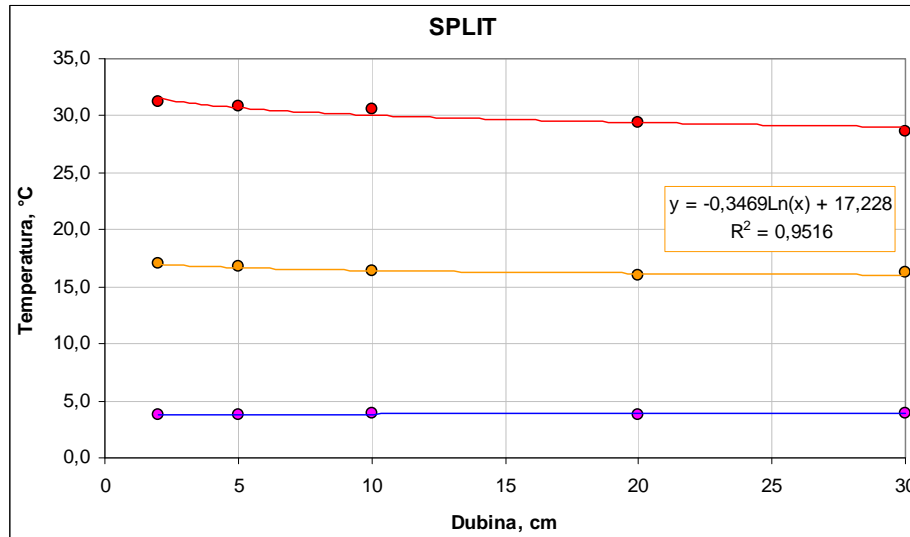
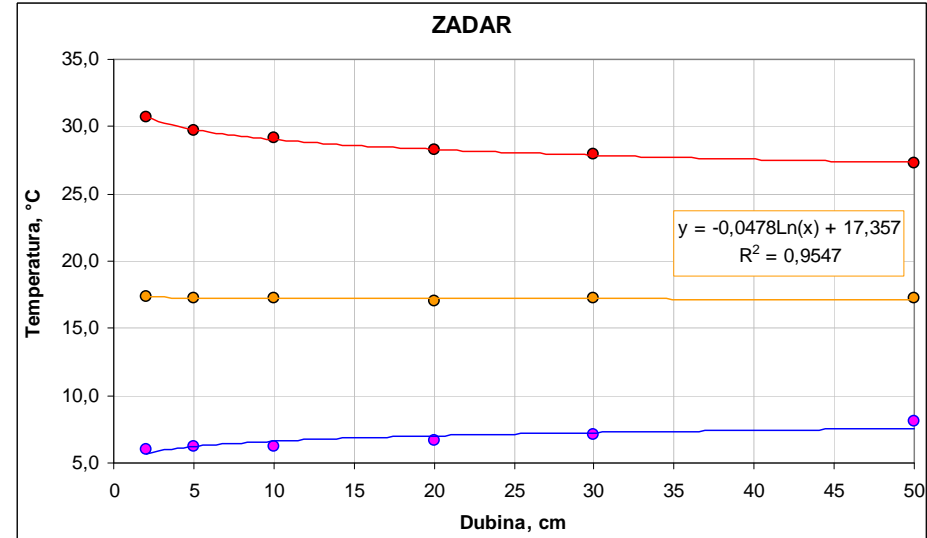
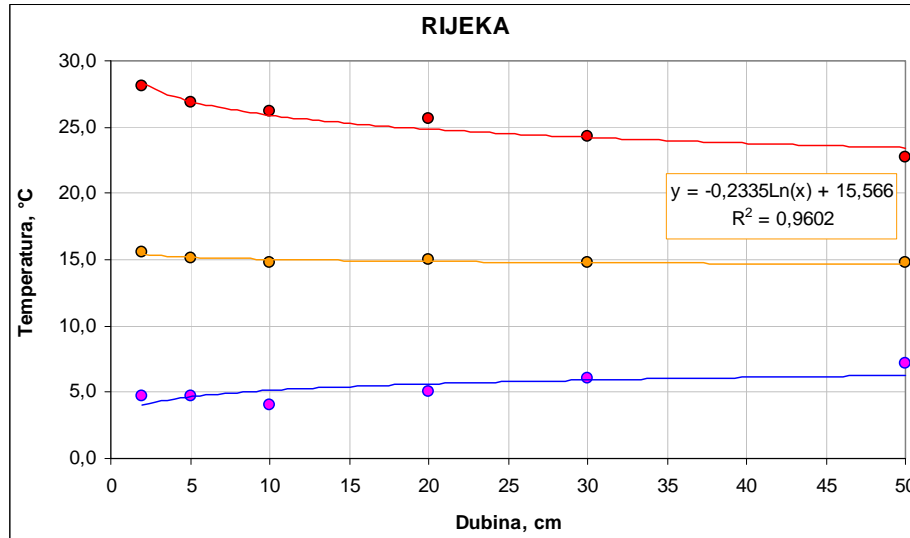

Statička temperatura tla – panonski dio

Statička temperatura tla - priobalje

Zemni izmjenjivači topline u sustavu s dizalicom topline

(a) VERTIKALAN SUSTAV (cca 100 m)
iskorištavanje plitkih geotermalnih potencijala
“Geotermalne dizalice topline”

(b) POVRŠINSKI SUSTAV (1,5-10 m)
solarna energija pohranjena u tlu

(c) DVIJE BUŠOTINE (PROIZVODNA I UTISNA)
većinom solarna energija+geotermalna energija
ovisno o dubini vodonosnika i tipu izvora

(d) SUSTAV S POVRŠINSKOM VODOM (more,
rijeke, jezera) solarna energija pohranjena u
površinskim vodama

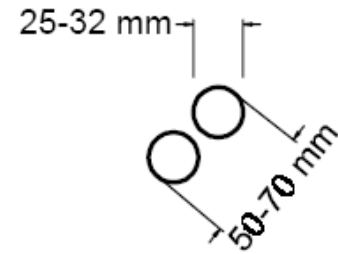

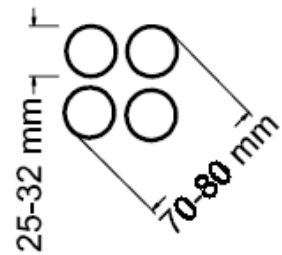
Bušotinski izmjenjivači topline – 1U ili 2U najčešće 100m

jedna U cijev

dvije U cijevi

Bušotinski izmjenjivači topline – 1U ili 2U najčešće 100m

Bušotinski izmjenjivači topline – 2U ili 4U najčešće 100m

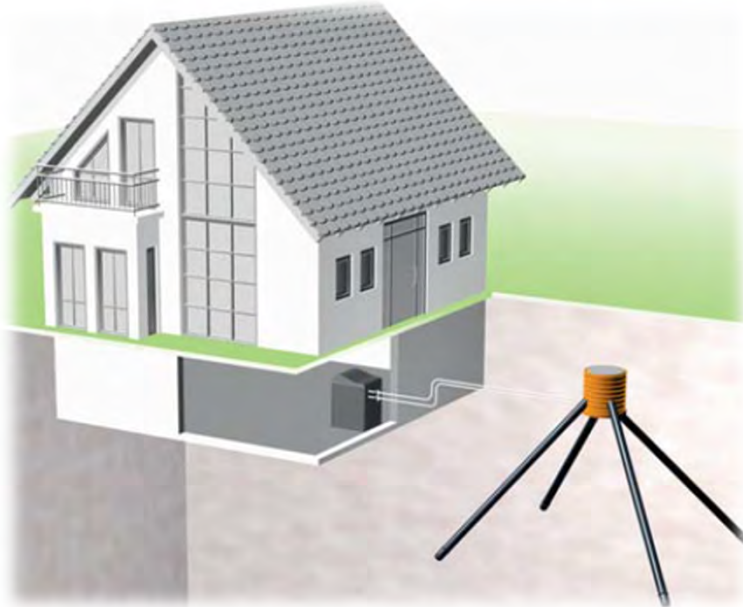

Koaksijalni bušotinski izmjenjivači - do cca 40m dubine

Koaksijalni bušotinski izmjenjivači - do cca 40m dubine

Horizontalni izmjenjivači ~ 1,5m

Energetske košare i spirale – do 5m - Samobor

Energetske košare i spirale – do 5m – Opuzen

Energetski piloti pri temeljenju – do 10m – Giznik/Samobor

Test toplinskog odaziva tla - TRT

Test toplinskog odaziva bušotine, (*TRT - Thermal Response Test*), sastoji se u promatranju brzine promjene temperature radnog fluida pri protjecanju unutar bušotinskog izmjenjivača topline u funkciji narinutog toplinskog izvora i termogeoloških karakteristika tla i stijena.

Test toplinskog odaziva tla - TRT

1. Ivanec – slinky horizontalna mreža – obiteljska kuća 2012

2. Pag – 6 bušotinskih izmjenjivača – vila - 2012

3. Banja Luka – 24 bušotinska izmjenjivača – obiteljsko gospodarstvo - 2013

4. Samobor – 9 energetskih pilota – obiteljska kuća - 2013

Test toplinskog odaziva tla - TRT

**5. Giznik/Samobor – geokošare
– obiteljska kuća 2013**

**6. Labin – 3 bušotinska
izmjenjivača – vrtić - 2013**

**7. Čepin – 12 bušotinskih
izmjenjivača – obiteljsko
gospodarstvo - 2013**

**8. Opuzen – 3 geokošare –
osnovna škola - 2014**

Test toplinskog odaziva tla - TRT

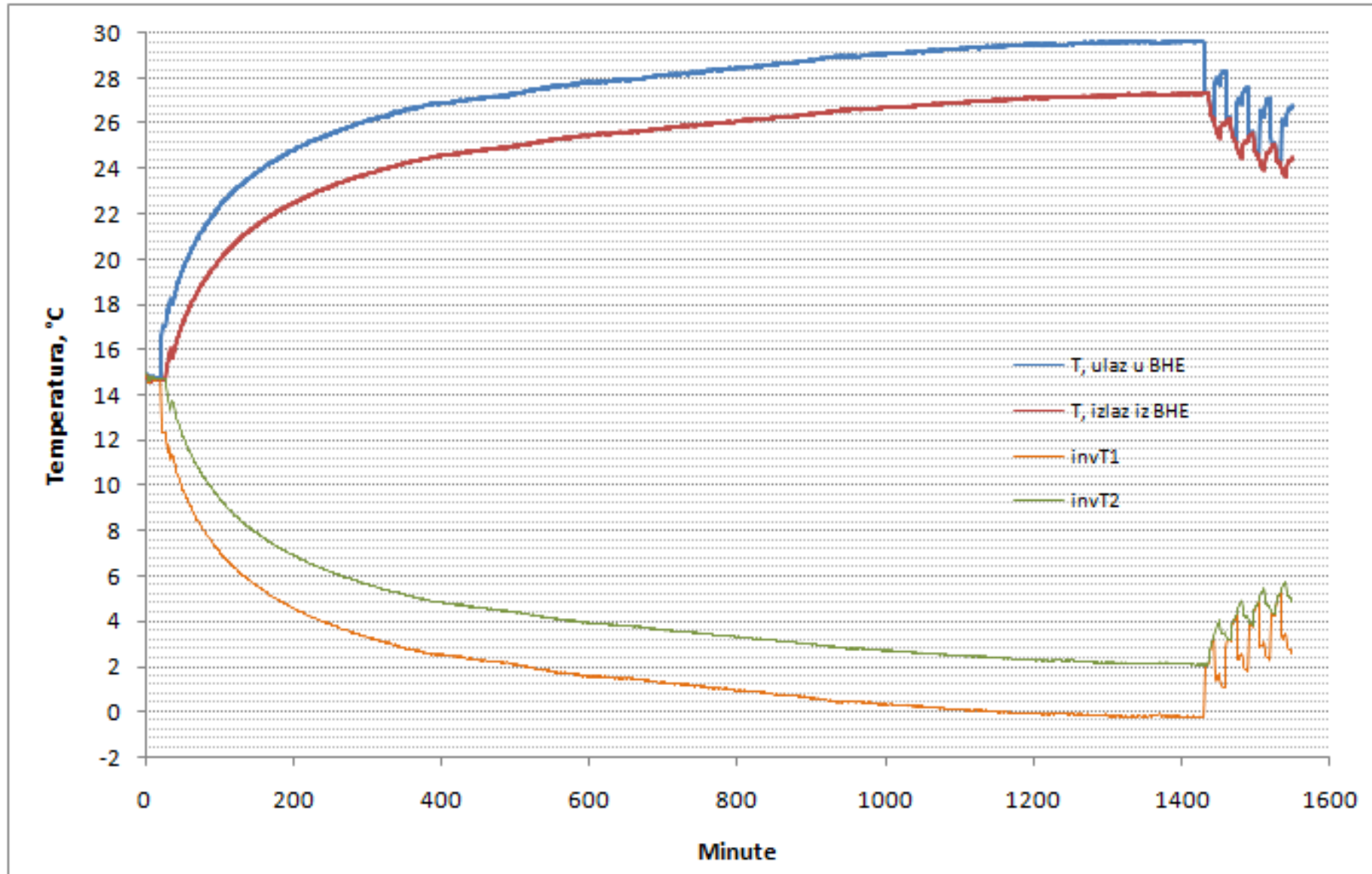
9. Rijeka – 2 bušotinska izmjenjivača – obiteljska kuća - 2014

10. Rijeka – 12 koaksijalnih bušotinskih izmjenjivača – obiteljska kuća - 2014

Test toplinskog odaziva tla - TRT Labin 54 W/m - λ 1,92 W/mK

HVALA NA PAŽNJI !

